

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 15 » 10 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
освітнього рівня – першого (бакалаврського)
освітньої програми 022.00.02 «Графічний дизайн»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1038/18
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

«   »   2018 р.

Київ – 2018

Розробник: Зайцева Вероніка Іванівна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Буйгашева Алла Борисівна, професор кафедри образотворчого мистецтва, Шпортько Валерій Іванович, Прохорова Наталія Іванівна, Зайцева Вероніка Іванівна, старші викладачі кафедри образотворчого мистецтва, Гунька Анна Миколаївна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «30» серпня 2018 року № 8

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва О. В. Школьна

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 022.00.02 «Графічний дизайн»

«___» _____ 2018 р.

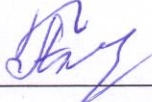
Гарант освітньо-професійної програми

022.00.02 «Графічний дизайн» В. В. Михалевич

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2018 р.

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за Формою навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг Кредитів / годин	4 / 120		4 / 120	
Курс	1		1	
Семестр	1	2	1	2
Кількість змістовних модулів з розподілом:	2	2	2	2
Обсяг кредитів	2	2	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	60	60
Аудиторні	28	28	8	8
Модульний контроль	4	4	0	0
Семестровий контроль	15	15	15	15
Самостійна робота	13	13	37	37
Форма семестрового контролю	залік	іспит	залік	іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності для самостійного творчого вирішення завдань художньо-графічної діяльності.

Завдання курсу – набуття базових знань з дисципліни «Рисунок», ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми 022.00.02 «Графічний дизайн» формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, здатність розуміти та дотримуватися морально-етичних норм поведінки, загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів, розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії, збереження національних духовних традицій, розуміння переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей.

	ЗК 2	Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України, здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень, повага до Батьківщини, народу, держави, її символіки, традицій, мови, уміння діяти із соціальною відповідальністю та громадською свідомістю, здатність цінувати і поважати національну своєрідність та мультикультурність.
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, здатність працювати в команді (творчому колективі), вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами, навички використання комунікаційних технологій.
	ЗК 5	Науково-дослідницька: здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності, володіння науково-дослідними методами у сфері мистецтвознавства та дизайну, обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації, критична обізнаність та інтелектуальна чесність, здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку, спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію, прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.
	ЗК 7	Універсальна: здатність до планування та розподілу часу, здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми, здатність застосовувати знання на практиці.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати дизайнерську проектну діяльність та взаємодію її суб'єктів, здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції, здатність застосовувати базові знання з історії мистецтва і дизайну та специфіки його розвитку за професійним спрямуванням у художньо-проектну діяльність, здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.
	ФК 3	Проектно-творча: здатність розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі дизайну, виявляти структурні й функціональні зв'язки на основі комплексного художньо-проектного підходу, здатність володіти практичними навичками з проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну, здатність застосовувати методику проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну, здатність володіти засобами та прийомами формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну, здатність використовувати базові знання з композиційної побудови, кольорознавства для створення майбутнього дизайнерського об'єкта, здатність

		володіти методами зображення об'єктів навколишнього середовища, зокрема постаті людини, засобами рисунка і живопису, здатність володіти знаннями й уміннями, спрямованими на досягнення успіху в професійній кар'єрі; вміти розробляти візуальні презентації, портфоліо власних творів.
	ФК 4	Технологічна: здатність володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, здатність володіти навичками використання сучасних програм із комп'ютерної графіки для створення об'єктів дизайну, здатність використовувати базові навички проектної графіки, здатність володіти засобами та прийомами формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну, здатність застосовувати знання з ергономіки та художнього конструювання, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для виконання конкретного дизайнерського завдання.
	ФК 5	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі дизайнерської діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

(знання, практичні навички та вміння)

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння:

Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмованого результату
ПРН 1	Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури. Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень.
ПРН 2	Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Уміння працювати в команді (творчому колективі). Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами.
ПРН 3	Здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній

	та професійній діяльності.
ПРН 5	Готовність до планування та організації дизайнерської діяльності, здійснення мистецьких і виставкових проєктів. Здатність до самоорганізації.
ПРН 6	Здатність застосовувати у практичній дизайнерській діяльності знання з історії мистецтв щодо напрямів, течій і стилів. Спроможність інтерпретувати й модифікувати авторські прийоми провідних дизайнерів. Здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.
ПРН 7	Здатність до проєктного мислення та проєктування оригінальних дизайнерських програм і проєктів.
ПРН 8	Володіння різними методиками проєктування об'єктів графічного дизайну (поліграфічна продукція, пакування, фірмовий стиль, плакат, книжкова графіка, носії реклами, медіа-простір тощо).
ПРН 9	Володіння різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.
ПРН 10	Володіння навичками використання сучасних програм із комп'ютерної графіки для створення об'єктів дизайну.
ПРН 11	Готовність до фахової діяльності в галузі графічного дизайну, дизайну середовища, дизайну реклами.
ПРН 12	Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Здатність до самоосвіти, самоорганізації, самовдосконалення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка							
Тема 1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Світлотінь, штрих за формою. Рисунок з природи геометричних форм	6			6			
Тема 2. Рисунок з природи натюрморту з каркасних та округлих гіпсових форм	14			8			6
Модульний контроль	2						
Разом	22			14			6
Змістовий модуль II. Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні							
Тема 3. Натюрморт з гіпсовою розеткою	6			6			
Тема 4. Конструктивний та тоновий рисунок предметів домашнього вжитку (натюрморт)	15			8			7
Модульний контроль	2						
Разом	23			14			7
Підготовка та проходження контрольних	15						

<i>заходів</i>						
Усього в 1 семестрі	60		28			13
Змістовий модуль III. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні рисунка						
Тема 5. Зображення форм тваринного світу. Конструктивний та тоновий рисунок натюрморту з опудалом птаха	6		6			
Тема 6. Загальні принципи перспективної побудови простору. Рисунок інтер'єра конструктивним методом.	15		8			7
Модульний контроль	2					
Разом	23		14			7
Змістовий модуль IV. Конструктивний рисунок голови людини						
Тема 7. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі	12		6			6
Тема 8. Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної форми.	8		8			
Модульний контроль	2					
Разом	22		14			6
Підготовка та проходження контрольних заходів	15					
Усього в 2 семестрі	60		28			13

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка							
Тема 1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Світлотінь, штрих за формою. Рисунок з натури геометричних форм	12			4			8
Тема 2. Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих гіпсових форм	10						10
Модульний контроль							
Разом	22			4			18
Змістовий модуль II. Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні							
Тема 3. Натюрморт з гіпсовою розеткою	12			4			8
Тема 4. Конструктивний та тоновий рисунок предметів домашнього вжитку (натюрморт)	11						11
Модульний контроль							
Разом	23			4			19
Підготовка та проходження контрольних заходів	15						

<i>заходів</i>							
<i>Усього в 1 семестрі</i>	60			8			37
Змістовий модуль III. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні рисунка							
Тема 5. Зображення форм тваринного світу. Конструктивний та тоновий рисунок натюрморту з опудалом птаха	10						10
Тема 6. Загальні принципи перспективної побудови простору. Рисунок інтер'єра конструктивним методом.	12			4			8
<i>Модульний контроль</i>							
<i>Разом</i>	22			4			18
Змістовий модуль IV. Конструктивний рисунок голови людини							
Тема 7. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі	11						11
Тема 8. Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної форми.	12			4			8
<i>Модульний контроль</i>							
<i>Разом</i>	23			4			19
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	15						
<i>Усього в 2 семестрі</i>	60			8			37

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Науково-теоретичні основи рисунка.

Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.

Композиція рисунка

Тема 1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Мета і завдання навчального академічного рисунка. Види рисунка. Довгостроковий рисунок та методична послідовність його виконання. Зображення предметів у перспективі. Світлотінь, штрих за формою. Рисунок з **натури геометричних форм. (6 год.)**

Постановка: 5 моделей геометричних форм різної конфігурації, рисунок з натури, на тлі драперій. Світлотінь.

Мета: вчитись на двомірній площині передавати тривимірне зображення, пізнати об'ємну форму предметів; засвоїти конструктивний рисунок простих геометричних форм; виявити світлотінь – штрих за формою.

Завдання: побудувати конструктивні форми предметів і їх художнє зображення засобами рисунка (лінія, штрих за формою). Виявити форми предметів за допомогою світлотіні.

1 етап: композиція рисунка, розміщення зображення геометричних моделей на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап: конструктивна побудова рисунка прозорим способом.

3 етап: передача плановості в рисунку за допомогою метода «штрих за формою», узагальнення роботи.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 2. Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих форм.

Поняття простої та складної форми предмета в процесі графічної діяльності. Аналіз натури за законами зорового сприйняття. (8 год.)

Постановка: 3 моделі: 1 – каркасна форма, 2 – геометричні та округлі форми, які мають конструктивні відзнаки, на тлі драперій.

Мета: вчитись на двомірній площині передавати тривимірне зображення, пізнати об'ємну форму предметів; засвоїти конструктивний рисунок простих каркасних та округлих форм.

Завдання: побудувати геометричні фігури лінійним прозорим рисунком з перспективним скороченням. Створити грамотну композицію.

1 етап: композиція рисунка, розміщення зображення геометричних моделей на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап: конструктивна побудова рисунка прозорим способом.

3 етап: передача світлотіні в рисунку за допомогою метода «штрих за формою», узагальнення роботи.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Сприйняття форми предмета в залежності від точок зору. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні

Тема 3. Натюрморт з гіпсовою розеткою (6 год.)

Постановка: натюрморт на різні тонові відношення: темний предмет на ближньому плані, другий план – гіпсова розетка на сірому тлі.

Мета: вчитись рисунку натюрморту, виявленню композиційного центру.

Завдання: виконати світлотіньовий рисунок натюрморту.

1 етап: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші за правилами побудови натюрморту.

2 етап: конструктивна побудова предметів складної форми.

3 етап: світло-тіньова детальна проробка форми.

4 етап: етап узагальнення, завершення роботи.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 4. Рисунок предметів домашнього вжитку складних за формою (натюрморт) (8 год.)

Постановка: предмети домашнього вжитку складної форми.

Мета: вчитись правильно бачити форму предметів, розуміти її і зображувати на площини такою, якою вона сприймається нашим зором.

Завдання: композиційно розташувати рисунок у форматі, побудувати предмети, передати об'єм.

1 етап: композиція рисунка, розміщення зображення предметів домашнього вжитку на аркуші. Постановка предметів на площині.

2 етап: побудова конструкції предметів за правилами перспективи. Рисунок вести прозорим способом з легким виявленням об'єму предметів.

3 етап: передача фактури поверхні предметів, тональної плановості в рисунку за допомогою метода «штрих за формою».

4 етап: передача об'єму предметів за допомогою світлотіньових відношень. Узагальнення роботи, завершення роботи.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-2.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні рисунка.

Тема 5. Конструктивний та тоновий рисунок опудала птаха (6 год.)

Постановка: опудало птаха на тлі неяскравих драперій.

Мета: опанування нової графічної техніки - туш, перо, в передачі фактури поверхні.

Завдання: зрозуміти і передати «портрет» птаха. Знайти пропорційні співвідношення частин, світлотіньові переходи, «велику форму».

1 етап роботи: розміщення зображення на аркуші. Просторове розташування зображення птаха. Виразність натури.

2 етап: конструктивний аналіз форми птаха та його побудова.

3 етап: передача фактури поверхні за допомогою легкої світлотіні.

4 етап: етап узагальнення, використовуючи прийом «широкого бачення» корегується уся попередня робота.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 6. Загальні принципи перспективної побудови простору та світлотіні. Рисунок інтер'єра конструктивним методом (8 год.)

Постановка: нескладний інтер'єр з архітектурною деталлю.

Мета: вчитись будувати інтер'єр у фронтальній чи кутовій проекції.

Завдання: рисунок інтер'єра виконати прозорим, з чіткою конструктивною побудовою та просторовим вирішенням.

1 етап: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2 етап: конструктивна побудова рисунка з виявленням перших планів.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. Конструктивний рисунок голови людини.

Тема 7. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі (6 год.)

Постановка: капітель колони «Доричного ордера» на тлі неяскравих драперій.

Мета: засвоєння принципів лінійно-конструктивної побудови форми. Вчитись бачити «велику форму».

Завдання: конструктивно побудувати капітель з легкою передачею світлотіні.

1 етап: ознайомлення із загальною будовою форми капітелі.

2 етап: композиційне розташування на форматі.

3 етап: конструктивна побудова рисунка капітелі, використовуючи метод послідовності від «великої форми» до детальної проробки, узагальнення форми за допомогою світлотіні.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 8. Послідовність роботи над рисунком голови.

Серія вправ з рисунка гіпсової голови спрощеної форми (8 год.)

Рисунок гіпсової голови спрощеної геометризованої форми. Способи та прийоми виконання побудови голови.

Тренувальні вправи, практичне засвоєння прийомів побудови. Виконання вправ з метою виявлення особливостей форми гіпсової голови.

1 етап: розміщення зображення на аркуші. Виразність натури.

2 етап: конструктивний аналіз форми голови людини та побудова.

3 етап: передача форми за допомогою світлотіні.

4 етап: етап узагальнення, використовуючи прийом «широкого бачення» коригується уся попередня робота.

Матеріали: Графітний олівець. Формат А-3.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом							
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом							
Відвідування практичних занять	1	7	7	7	7	7	7	7	7
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом							
Робота на практичному занятті	10	7	70	7	70	7	70	7	70
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом							
Виконання завдань для самостійної роботи (оцінюється як творча)	30	1	30	1	30	1	30	1	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	132	-	132	-	132	-	132
Максимальна кількість балів:		264				264			
Розрахунок коефіцієнта:		$264 : 100 = 2,64$				$264 : 60 = 4,4$			
Екзамен:		-				40			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 2. Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих гіпсових форм (6 год).

Зарисовки натюрморту з каркасних та округлих форм.

Послідовність виконання завдання:

1. Конструктивна побудова зображення за правилами перспективи.
2. Детальна проробка форми.

Тема 4. Конструктивний та тоновий рисунок предметів домашнього вжитку (натюрморт) (7 год).

Зарисовки натюрморту предметів домашнього вжитку.

Послідовність виконання завдання:

1. Конструктивна побудова зображення за правилами перспективи.
2. Передача об'єму предметів за допомогою світлотіньових відношень.

Тема 6. Загальні принципи перспективної побудови простору. Рисунок інтер'єра конструктивним методом (7 год).

Рисунок інтер'єра конструктивним методом.

Послідовність виконання завдання:

1. Конструктивна побудова зображення за правилами перспективи.
2. Детальна проробка форми.
3. Узагальнення форми за допомогою світлотіні.

Тема 7. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі (6 год).

Зарисовки гіпсової капітелі.

Послідовність виконання завдання:

1. Конструктивна побудова рисунка капітелі.
2. Передача об'єму предметів за допомогою світлотіні.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	кільк. годин	Бали
1 семестр		
Тема 2. Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих гіпсових форм	6	30
Тема 4. Конструктивний та тоновий рисунок предметів домашнього вжитку (натюрморт)	7	30
Разом:	13	60
2 семестр		
Тема 6. Загальні принципи перспективної побудови простору. Рисунок інтер'єра конструктивним методом	7	30
Тема 7. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі	6	30
Разом:	13	60

Самостійні роботи з дисципліни «Рисунок» оцінюються як творчі, з урахуванням ступеня відповідності виконаних робіт поставленим завданням та програмним вимогам.

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;
3. якість виконання;
4. самостійність виконання;
5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється по закінченні модуля у вигляді перегляду робіт за визначений період за елементами змістового модулю.

Критерії оцінювання	Кількість балів
Роботи відповідають завданням, оригінальні за композицією, охайні. Можливі незначні похибки в моделюванні форми.	21 – 25
Роботи відповідають завданням, відчувається творчий підхід до виконання, але є несуттєві недоліки в композиційних побудовах.	17 – 20
Достатній рівень виконання композиції, проте є суттєві композиційні недоліки, невдалий вибір графічних прийомів.	13 – 16

Роботи частково відповідають завданням, невдалий вибір графічних прийомів, значні технічні помилки.	9 – 12
Низький рівень виконання робіт. Невиразність композиції, відсутність цілісності мотиву, неохайність виконання.	5 – 8
Роботи не відповідають завданням, роботи неохайні, значні композиційні та технічні, технологічні помилки, не завершені.	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У 1 семестрі з дисципліни «Рисунок» навчальним планом передбачено підсумковий модульний контроль (залік), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

У 2 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Рисунок» проводиться у вигляді виконання практичного завдання на задану тему. Тематика, вимоги та критерії оцінювання семестрового контролю визначаються і затверджуються окремою програмою екзамену.

Критерії оцінювання іспиту	Максимальна кількість балів
Студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, виконує рисунок натюрморту з предметів побуту, що відповідає поставленому завданню; робота повинна бути гармонійно за-компонована, конструктивно побудована і тонально вирішена. Екзаменаційна робота має бути виконана з дотриманням усіх техніко-технологічних правил виконання роботи. Студент має досконало володіти розумінням основ композиції, правил конструктивної будови, демонструвати світло-тонове вирішення, охайне та якісне завершення. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> Помилки відсутні	36-40
Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні помилки, виконує рисунок натюрморту з предметів побуту, що відповідає поставленому завданню, але робота не достатньо гармонійно закомпонована, студент припускається несуттєвих техніко-технологічних неточностей, але в цілому робота виконана охайно і на досить якісному рівні. У екзаменаційній роботі практично відсутні помилки. 1. робота не достатньо гармонійно закомпонована.	31-35
Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає помилки, виконує рисунок натюрморту з предметів побуту, що не повністю відповідає поставленому завданню, робота має недоліки у конструктивній побудові, студент допускає певні техніко-технологічні неточності, має дрібні несуттєві недоліки у світло-тональному вирішенні просторового оточення. У цілому робота виглядає охайно і досить якісно. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> 1. недоліки у конструктивній побудові; 2. певні техніко-технологічні неточності;	26-30

3. несуттєві недоліки у світло-тональному вирішенні просторового оточення.	
<p>Студент володіє більшою частиною навчального матеріалу, має достатній рівень розвитку умінь та навичок, але не завжди може вдало застосувати їх для відображення натюрморту з предметів побуту, виконує рисунок з похибками у конструктивній побудові та світло-тональному вирішенні просторового оточення; допускає певні техніко-технологічні помилки; рисунок виглядає не досить охайно. У роботі можуть бути наявні помилки, що веде до невідповідності враження від роботи.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. невірна конструктивна побудова; 2. похибки у світло-тональному вирішенні; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. недосить охайний вигляд. 	21-25
<p>Студент володіє меншою частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, що перешкоджає відобразити своєю ідею належним чином, виконує рисунок натюрморту з суттєвими композиційними, конструктивними чи світло-тоновими похибками, допускає техніко-технологічні помилки, що відображаються на якості і зовнішньому вигляді роботи,</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. суттєві композиційні похибки; 2. невірна конструктивна побудова; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. формальне світло-тонове вирішення; 5. бракує охайності в роботі. 	16-20
<p>Студент володіє незначною частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, що не дозволяє виконати завдання, виконує рисунок натюрморту з грубими формальними чи конструктивними чи світло-тоновими похибками, що принципово спотворюють форму, робота не завершена, або ж фактично відсутня і створює погане враження.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. відсутня композиція; 2. невірна конструктивна побудова; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. формальне світло-тонове вирішення; 5. бракує охайності в роботі. 	0-15

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Семестровий контроль навчальної діяльності студента з дисципліни «Рисунок» проводиться у вигляді обов'язкового перегляду творчих практичних аудиторних та самостійних робіт, виконаних студентом у процесі навчальної діяльності протягом семестру.

При проведенні іспиту студентом виконується практичне завдання на задану тему.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Рисунок»

1 семестр - разом: 60 год. з них: практичні – 28 год., самостійна робота – 13 год., МКР – 4 год., семестровий контроль – 15 год.

2 семестр - разом: 60 год. з них: практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 13 год., МКР – 4 год., семестровий контроль – 15 год.

1 семестр			2 семестр		
Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Модулі	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
		Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. Композиція рисунка		Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні	
бали	132 б.	132 б.	бали	132 б.	132 б.
Практичні заняття	1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Світлотінь, штрих за формою. Рисунок з натури геометричних форм - 6 год. – 33 б.	3. Натюрморт з гіпсовою розеткою - 6 год. – 33 б.	Практичні заняття	5. Конструктивний та тоновий рисунок натюрморту з опудалом птаха - 6 год. – 33 б.	7. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі- 6 год. – 33 б. 8. Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної форми – 8 год. – 44 б.
	2. Рисунок з натури натюрморту з каркасних та округлих гіпсових форм.. - 8 год. – 44 б.	4. Конструктивний та тоновий рисунок предметів домашнього вжитку – 8 год. – 44 б.		6. Загальні принципи перспективної побудови простору. Рисунок інтер'єра конструктивним методом - 8 год. – 44 б.	
154	14 год. - 77 б.	14 год. - 77 б.	154	14 год. - 77 б.	14 год. - 77 б.
Самостійна робота	Зарисовки натюрморту з каркасних та округлих форм.	Зарисовки натюрморту предметів домашнього вжитку.	Самостійна робота	Рисунок інтер'єра конструктивним методом.	Зарисовки гіпсової капітелі.
60	30 б.	30 б.	60	30 б.	30 б.
50	МКР 1 - 25 б.	МКР 2 - 25 б.	50	МКР 3 - 25 б.	МКР 4 - 25 б.
Разом – 264 б. : 100 = 2,64 (коефіцієнт визначення успішності – 2,64)			Разом – 264 б. : 60 = 4,4 (коефіцієнт визначення успішності – 4,4)		
			Іспит – 40 б.		

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х прим.).
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Шорохов Е. В. Основы композиции: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шорохов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 1 прим.).

Додаткова:

1. Барщ А. наброски и зарисовки / А.Барщ – М. : Искусство, 1970. – 164 с.
2. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединститутов – 3-е изд. дополн. / Н.Н.Ростовцев – М.: Просвещение, 1995. – 239 с.
3. Ратнічін В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічін. – К.: Вища школа, 1977. – 90 с.
4. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги./ Н.М.Молева – М.: Высшая школа, 1991. – 344 с.
5. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка / Н.Н.Ростовцев, – М.: Просвещение, – 1983. – 240 с.